

[Akceptuje](#)

W ramach naszej witryny stosujemy pliki cookies w celu świadczenia państwu usług na najwyższym poziomie, w tym w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb. Korzystanie z witryny bez zmiany ustawień dotyczących cookies oznacza, że będą one zamieszczone w Państwa urządzeniu końcowym. Możecie Państwo dokonać w każdym czasie zmiany ustawień dotyczących cookies. Więcej szczegółów w naszej [Polityce Prywatności](#)

[Portal](#) [Informacje](#) [Katalog firm](#) [Praca](#) [Szkolenia](#) [Wydarzenia](#) [Porównania międzylaboratoryjne](#)
[Kontakt](#)

[Laboratoria](#)
[.net](#)
[Innowacje](#)
[Nauka](#)
[Technologie](#)

[Logowanie](#) [Rejestracja](#) [pl](#)

Newsletter

[zapisz się](#)

Naukowy styl życia

Nauka i biznes

- [Nowe technologie](#)
- [Felieton](#)
- [Tygodnik "Nature"](#)
- [Edukacja](#)
- [Artykuły](#)
- [Przemysł](#)

[Strona główna](#) > [Informacje](#)

Badania: tropem pijawek

Na świecie żyje około 680 gatunków pijawek. Zamieszkują różne środowiska w różnych zakątkach świata. W Polsce zidentyfikowano 47 gatunków, w tym objętą ochroną pijawkę lekarską (*Hirudo medicinalis*). O uzdrowicielskiej mocy drzemiącej w tych stworzeniach, o zasadach bezpieczeństwa hirudoterapii, a także o tym, jak zachować się w sytuacji bezpośredniego spotkania z pijawkami żyjącymi w polskich zbiornikach wodnych

opowiedziała Joanna Cichocka z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (UWM).

✘ Już od starożytności pijawki były szeroko stosowane w celach leczniczych. Badania naukowe potwierdziły mądrość sprzed tysięcy lat - zawarte w ich ślinie substancje mogą rzeczywiście stanowić naturalną terapię wielu schorzeń. Lecznicze właściwości tych zwierząt interesują Joannę Cichocką, która w Katedrze Zoologii na Wydziale Biologii UWM przygotowuje doktorat pod kierunkiem prof. Aleksandra Bieleckiego. W swojej pracy bada pokrewieństwo i podobieństwo między różnymi gatunkami pijawek. Zajmuje się też popularyzacją swojej dyscypliny naukowej m.in. podczas Nocy Biologów w Olsztynie.

"W dawnych czasach ludzie stosowali pijawki do upustu krwi, uważając krew za źródło negatywnych energii, a nawet demonów, które powodują chorobę. Rozwój nauki przyniósł powrót do terapii z użyciem pijawek, zwanej hirudoterapią. Badania współczesnej biologii pokazały, że pijawki wydzielają wiele substancji o dobroczynnym wpływie na wszystkie układy narządów u człowieka. Substancje te w szczególności pobudzają układ odpornościowy" - wylicza doktorantka.

Zaznacza, że w Polsce hirudoterapia jest uważana za medycynę niekonwencjonalną. Zajmują się nią osoby, które przeszły kurs i pracują we własnych gabinetach, nie jest natomiast stosowana w ośrodkach klinicznych. W Wielkiej Brytanii stosuje się hirudoterapię w szpitalach - w chirurgii rekonstrukcyjnej czy plastycznej.

"Przy zabiegach polegających, mówiąc w uproszczeniu, na przyszywaniu narządów - palców, uszu - odnotowano spektakularne sytuacje, kiedy po kilku miesiącach od zabiegu powracało czucie i ukrwienie narządów. Leki konwencjonalne często nie dają takiego efektu. Pijawka przegryza skórę, przez co aktywuje układ immunologiczny pacjenta, i wysysa krew przywracając jej przepływ do przyszytego narządu. To powoduje z kolei odżywienie i natlenienie tej części ciała, w związku z czym mają szansę zregenerować się połączenia nerwowe u pacjenta" - tłumaczy Joanna Cichocka.

Substancji, które pijawki produkują w swoich gruczołach ślinowych opisano ponad sto, wśród nich jest hirudyna, która ma działanie przeciwzkrzepowe, czyli przeciwdziała krzepnięciu krwi. Wśród substancji w ślinie pijawek znajdują się takie substancje, które rozrzedzają krew, rozszerzają naczynia krwionośne i przez to polepszają przepływ krwi. Znaczenie terapeutyczne mają nie tylko same substancje, ale i reakcje, jakie między nimi zachodzą.

Cichocka odbyła kurs hirudoterapii i ma doświadczenie w pracy z pacjentami. Jest zdania, że pijawki mogą pomóc w wielu schorzeniach, w tym przy migrenie. Podkreśla jednak, że podstawą skutecznego leczenia jest szczegółowy wywiad. Przeciwwskazania do hirudoterapii to choroby związane z układem krążenia - hemofilia, anemia, leczenie z wykorzystaniem antykoagulantów np. po zawałach serca, ale także nadwrażliwość na którąś z substancji produkowanych przez pijawkę. Ponadto takiej terapii nie zaleca się kobietom w ciąży i dzieciom, ze względu na ryzyko zakażenia bakterią, która zasiedla przewód pokarmowy pijawek. Jak tłumaczy rozmówczyni, jest to niebezpieczna bakteria, a zakażenie leczy się silnymi antybiotykami.

Czy zatem nie są uzasadnione obawy tych osób, którym wady pijawek wydają się istotniejsze od ich zalet? "Zdaję sobie sprawę, że wielu ludziom pijawki wydają się być mało sympatyczne. W naszym kraju groźny dla człowieka jest tylko jeden gatunek - pijawka lekarska (*Hirudo medicinalis*). Mimo, że jest ona objęta ochroną gatunkową ze względu na znikome występowanie, zdarzają się jednak przypadki zaatakowania" - przyznaje biologka.

Jak wyjaśnia, pijawka lekarska preferuje ciche, ciepłe, bogate w roślinność zbiorniki wodne,

a prawdopodobieństwo spotkania jej na odkrytym kąpielisku jest bardzo małe. Pozostałe gatunki nie są dla nas niebezpieczne - część z nich jest krwio pijna, ale preferuje krew zwierząt. W faunie olsztyńskiej występują dwa gatunki, które wchodzi do nozdrzy ptaków, dużo gatunków pasożytuje na ślimakach lub żabach. Wiele jest też gatunków drapieżnych, które żywią się owadami, larwami owadów, dżdżownicami.

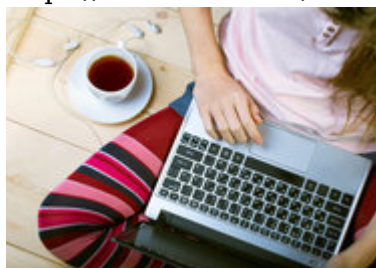
"Pijawka końska, choć duża, nie ugryzie człowieka, ani nawet konia - jej nazwa pochodzi od dużych rozmiarów - preferuje larwy owadów, dorosły osobnik może się połasić na jakąś kijankę" - zapewnia Cichocka.

W stawach polnych, przy terenach, na których jest wypasane bydło, może się pojawić pijawka lekarska. Są to bowiem zbiorniki płytkie, ciche i ciepłe. Jeżeli już zostaniemy ugryzieni, to zgodnie z radą ekspertki, w żadnym wypadku nie powinniśmy stosować posypywania pijawki solą ani odrywać jej na siłę. Pijawka może wówczas wydalić z siebie naszą krew wraz ze wspomnianymi już bakteriami. Najlepiej podczas wypraw terenowych mieć przy sobie buteleczkę alkoholu salicylowego i przystawić zamoczony wacik do przedniej części pijawki - wówczas sama odejdzie. Należy ją wtedy rzucić, a miejsce ugryzienia zabezpieczyć - najlepiej dużą ilością materiału opatrunkowego, żeby nie zainfekować otwartej rany, z której sączy się krew.

"W pierwszych chwilach po ugryzieniu należy spokojnie obserwować siebie. W większości przypadków nic się nie dzieje poza zaczerwienieniem i swędzeniem towarzyszącym gojeniu się rany. Przy dużym zaczerwienieniu można udać się do lekarza, który ewentualnie przepisze antybiotyki. Kuracja trwa jeden lub dwa dni" - mówi doktorantka.

Joanna Cichocka przygotowuje na UWM dysertację pt. "Różnorodność cech pijawek w koncepcji filogenetycznej". Jak wyjaśnia, praca zawiera analizę pijawek pochodzących z polskiej fauny, a także otrzymanych w darach od innych badaczy. Opisuje ich wygląd zewnętrzny, wielkość, ubarwienie, liczbę oczu oraz bada ich anatomię, układ rozrodczy i pokarmowy, bo tu występuje największe zróżnicowanie. Cechy te, wraz z wybraną sekwencją genów, kodowane są w systemie liczbowym, a specjalny program komputerowy pokazuje badaczom, które gatunki są ze sobą najbardziej spokrewnione.

Źródło: [Karolina Olszewska/ http://www.naukawpolsce.pap.com.pl](http://www.naukawpolsce.pap.com.pl)
<https://laboratoria.net/aktualnosci/12432.html>

01-06-2026

[Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał](#)

Sam czas spędzony przed ekranem nie jest najlepszą miarą ryzyka.

01-06-2026

[Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę](#)

Dotyczy działań komunikacyjnych, edukacyjnych oraz popularyzatorskich.

01-06-2026

[10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#)

Między 24 a 28 czerwca zmierzą się z ponad 150 ekipami z 28 krajów.

01-06-2026

[Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne](#)

W 2023 r. z tego powodu cierpiało prawie 1,2 mld ludzi na świecie.

01-06-2026

AGH uruchomiła laboratorium

Ze źródłem promieniowania RTG dorównującym synchrotrono.

01-06-2026

UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki

Uczelnie zapowiedziały rozwój kształcenia praktycznego i cyfrowego.

01-06-2026

W poniedziałek rozpocznie się rekrutacja na Uniwersytet Jagielloński

Najstarsza uczelnia w kraju ma w ofercie 13 nowych kierunków studiów.

01-06-2026

3 proc. PKB na naukę to nie jest radykalny postulat

To nie jest radykalny cel, ale uniwersalny postulat, który bardzo by Polsce pomógł.

Informacje dnia: [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#) [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#) [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#)

Partnerzy